

"ZBRODNIA

I

KARA"

psychoza

01/12/2022

Bohater jest chory psychicznie. Nie rozważa zatrudnia się. To, że zabija lichwiarkę, pozwala mu myśleć, że jest wybitny, a kobieta jest przeciętna, chciał sobie udowodnić że jest w stanie.

Postęp dokonuje się poprzez odrzucenie starego, a przyjęcie nowego burzy to co było wcześniej.

Jednostki wybitne mają prawo do wszystkiego, nawet do zabijania.

morderstwo Aldony
uważa za sprawiedliwość

Raskolnikow uważał (tylko dla niektórych):

Że cel uświęca środki

↳ jednostki wybitne

Błędy

spotężenie
przeszkadza
im zmieniać
świat

jednostki
wybitne

zwykli
ludzie

błędy są karą, za
złe zachowanie, są zasłużone

Bohater na początku, uważał się za jednostkę wybitną, chce sobie to udowodnić mordując lichwiarkę. Potem ma do tego duże wątpliwości.

Człowiek błądzi bez religii, stacza się. → Jedyne co może uratować bohatera to: pokuta, żal za grzech, przebaczenie przez inną osobę.

Sonia wzorowana na Marii Magdalenie.

miała zostać
akamichowana (Biblia)

Kobiety u Dostojewskiego

15 / 12 / 2022

Marfa Pietrowna

żona Swidrygajłowa

często zazdrosna o męża, często kłótnie

pejawa się w opowieści jako duch, który towarzyszył mężowi w czasie jego podróży do Petersburga i w samym mieście

była zazdrosna o Dunię, lecz zostawiła jej w spadku 3000 rubli.

→ Arkadiusz Swidrygajłow zakochał się w Dunii od pierwszego wyjrzenia

„Gdy tylko ją zobaczyłem, od razu zrozumiałem, że przypadłem z kretesem!”

→ według Swidrygajłowa Dunia sama się do niego zbliżyła

„Natychmiast spostrzegłem, że ptaszyna sama leci mi w skrzydła!”

→ Dunia wierzyła, że może wskrzesić duszę Swidrygajłowa

„Zaczęły się więc nasze spotkania, sekretne rozmowy, moralne pouczenia, prośby i błagania, a nawet łzy.”

Katarzyna Iwanowna

żona Marmieladowa

matka trojga dzieci, macocha Soni

ma gruźlicę w bardzo zaawansowanej fazie

pracuje ponad swoje możliwości, próbując utrzymać dom w względnym porządku

↑ nie jest to praca zawodowa

jest nerwna i porywcza

chciałaby, aby jej dzieci zdobyły wykształcenie (nie udaje jej się to)

nieustanna bieda i ciężkie warunki życia są dla niej czymś upekarzającym → jest córka oficera

sztabskiego, co zapewniło jej należyte wykształcenie i wychowanie

została wdową po oficerze, a gdy spotkała kolejnego mężczyznę, myślała że swoich marzeń i go

poślubiła, okazało się, że poślubiła pijaka i nieudacznika.

nameniła pasierbicę (Sonię) do zostania prostytutką, myślała, że zarobi pieniądze zebrając

występy dzieci

Sny Swidrygajłowa

Arkadiusz Iwanowicz Swidrygajłow

Człowiek nikczemny, bez skrupułów, jego próby zdobycia Duni okazują się daremne, a odrzucony po raz kolejny nie może o tym zapomnieć. Zaczyna majaczyć, męczy go szum liści za oknem. Następnie gasi świeczkę. Nie może spokojnie spać, co wskazuje na wyrzuty sumienia.

Pierwszy sen

Sen jest o myszy, która ucieka przed Arkadiuszem. Próbowat ją bezskutecznie, złapać, która - choć jest blisko - wymyka się (tak jak Duni)

„Przeznaczenia jedno za drugim, nadeszły go same, nękały go strzępy różnych zdarzeń, bez początku i bez końca, bez związku ze sobą.” → jest to kara za natarczywość w stosunku do dziewczyny

Drugi sen

Sen pokazuje uśmierconą niewinność dziecka „w trumnie spoczywa, cała spowita w kwiaty dziewczynka w białej tiulowej sukience, mająca rozłożone rączki (...) jej rozpuszczone jasne blond włosy były mokre: wianuszek z róż okalał jej skronie (...) uśmiech (...) pełen był jakiegoś niedokładnego smutku i bezgranicznej boleści (...) popełniła samobójstwo topiąc się. Miała zaledwie czternaście lat.
→ dziewczynka popełnia samobójstwo, bo nie mogła znieść wyrzutej kryzysu - na Swidrygajłowa jako niemoralnego i zepsutego człowieka spływa odpowiedzialność za śmierć dziecka i to jest główny przekaz snu

Tzeci sen

W śnie ma miejsce „metamorfoza” przemoczonej, zaptakanej 5-letniej dziewczynki. Sen jest odzincudowaniem dewiacji mężczyzny. Psychika Swidrygajłowa zostaje przesłabiona i obnażona, odkryte zostają najskrytsze lęki, słabości i pragnienia - cios zostaje zadany w najczulszy punkt, sprawiając też gigantyczny ból. Mężczyzna uświadamiając sobie swoje zbrodnie i kryzysy, które wyrządził, popełnia samobójstwo.

Widok maltretowanego stworzenia nzbudzał salny śmiechu przednich oraz chłopców siedzących na wozie. Ku uciesze „publiczność” Mikołka zmienił bat na wielki obuch, którym usiłował załtuc konia. Wreszcie chwył za żelazny tom i potężnymi ciosami powalił, a następnie zabijał klacz. Maty Rodion rzucił się z pięściami na Mikołkę, lecz zatrzymał go gdaec.

Ten sen przyśnił się Raskolnikowowi niedługo przed zamordowaniem lichwiarki i jej siostry.

→ Sen jako ostrzeżenie przed zbliżającą się zbrodnią. Zarówno kobyłka, jak i Aldona i Lizaweta, zginęły w podobny i równie okrutny sposób. Łączyło ich również poczucie bezbronności wobec oprawy, i sposób morderstwa.

→ Sen jako próba przedstawienia Rodiona jako człowieka możliwego, niezdelnego do okrucieństwa, gardzącego przemocą. W ten sposób Dostojewski

Zbrodnia to piętno, którego się nie spodziewał - nie czuje się winny, wydaje mu się, że nie ma wyrzutów sumienia, ale nie potrafił zapomnieć o tym, co zrobił (maniakalnie boi się wykrzyać, że to on jest sprawcą zbrodni, ale chwilami zachowuje się, jakby chciał, by wszystko się wydało); nie wątpi w słuszność swojego postępowania, ale ma świadomość, że nie udźwignął idei, którą się kierował. Sam przyznaje się do zbrodni (najpierw Soni) i zgłasza się na policję.

Przemiana wewnętrzna, jak dokonana się na Raskolnikowie bohater odradza się wewnętrznie dzięki miłości do Soni. W epilogu narrator przedstawia moment jego przebudzenia się i sugeruje, że przed Rodionem jeszcze długa droga do pełnej przemiany. Miłość sprawia, że bohater zaczyna widzieć przed sobą przyszłość i przestaje unikać ludzi.

Motywy zbrodni	Skutki zbrodni
Chce się przekonać, czy potrafi być jak wybitni przywódcy - zabójstwo to tylko etap, usunięcie przeszkody	obłąd
uwolni świat do Alfony	gorączka
złobędkie kapitał na wykorzystanie swojego potencjału	koszmary
	natręctwa
	ciężkie poczucie zagrożenia
	samotność